

Suiker en antidepressiva

Derijks HJ. *Influence of antidepressants on glucose homeostasis: effects and mechanisms* [proefschrift]. Utrecht: Universiteit van Utrecht, 2009. 222 pagina's. ISBN 978 90 8559 564 9.

Depressie komt vaak voor in combinatie met chronische aandoeningen, zoals hart- en vaatziekten, COPD en diabetes mellitus. Apotheker Jeroen Derijks deed onderzoek naar het effect van het gebruik van antidepressiva op de glucosehuishouding, naar aanleiding van een casus waarbij bleek dat het gebruik van imipramine de glucosestofwisseling beïnvloedde. De veronderstelling was dat niet zozeer de klassieke verdeling in tricyclische antidepressiva en antidepressiva met een verschillend effect op serotonerge en/of noradrenerge systemen de bijwerkingen van antidepressiva (en daarmee de effecten op de glucosehuishouding) zou bepalen, maar de mate waarin antidepressiva binden aan specifieke receptoren. Die veronderstelling werd ondersteund door een analyse van de WHO-database over bijwerkingen.

Daarna verrichtte de auteur allerlei onderzoeken (met verschillende designs en onder verschillende populaties) om de gemengde effecten van antidepressiva (zowel hyper- als hypoglykemie) te koppelen aan het gebruik van een specifieke groep van antidepressiva. Hoewel niet steeds een significant relatief risico (of oddsratio) werd gevonden, wezen alle uitkomsten in dezelfde richting. Antidepressiva met een grote affiniteit voor de NE-transporter, H₁-receptor en 5-HT_{2c}-receptor (nortriptyline, mirtazapine, mianserine en maprotiline) zijn geassocieerd met een hyperglykemisch effect, antidepressiva met een selectieve binding aan de 5-HT-receptor (vrijwel alle SSRI's) bleken geassocieerd met een hypoglykemisch effect.

De auteur van dit proefschrift is terughoudend in zijn conclusies, omdat niet steeds een statistisch significant effect kon worden aangetoond. Ook al zijn de absolute risico's op een van beide 'ontregelingen' klein, het lijkt voor behandelend artsen desondanks verstandig - als zij een antidepressivum voorschrijven aan diabeten - te kiezen voor een anti-

depressivum met een insulinesparend effect, een SSRI dus. Schrijft u in de loop van de diabetesbehandeling een SSRI voor, wees dan enigszins verdacht op een lage bloedsuiker. Hoe langer het gebruik van antidepressiva duurt, hoe groter het risico op een hypoglykemie.

Een net uitgevoerd proefschrift.

Henk van Weert

Foto: Ronald Roozen